gemeente Barneveld

Memo

Datum:
05 juli 2022

Onderwerp: Terugblik boerenprotest 22 juni

Ter attentie van: Gemeenteraad

Afzender: Burgemeester

Geachte raadsleden,

Het landelijke boerenprotest dat op woensdag 22 juni 2022 in Stroe werd gehouden, is zonder grote incidenten en relatief rustig verlopen. Aan de demonstratie tegen de stikstofplannen ging voor de gemeente Barneveld een intensieve week van voorbereidingen met meerdere ketenpartners vooraf.

Doel van de gemeente was om een inschatting te maken van de veiligheidsrisico's en daarna binnen de beschikbare tijd ervoor te zorgen dat het aangekondigde protest op een verantwoorde en veilige manier doorgang kon vinden.

Met deze memo informeer ik uw raad over de aanloop naar en het verloop van de demonstratie. We beschrijven de ontwikkelingen per dag en de manier waarop we daarbij hebben samengewerkt en gecommuniceerd. Voor onze gemeente was het een unieke gebeurtenis door de grootschaligheid, de uitgebreide media-aandacht en de korte voorbereidingstijd.

Woensdag 15 juni
Via e-mail ontvangt de gemeente Barneveld een korte schriftelijke melding van een betoging, aangevraagd door stichting FDF namens meerdere boerenorganisaties.

Donderdag 16 juni
In het gemeentehuis vindt een verkennend ambtelijk gesprek plaats met twee vertegenwoordigers van de boerenorganisaties over hun voornemen een landelijk protest te organiseren in de Gelderse Vallei. Hun doel is een publieksvriendelijke demonstratie te houden onder het motto: 'We keren Den Haag de rug toe.'
Bij het gesprek is ook de politie vertegenwoordigd. De organisatoren hebben contact met de eigenaar van een groot particulier perceel in Stroe. Dit blijkt de enige optie om een dergelijke massale demonstratie te kunnen houden in de gemeente Barneveld.

De landelijke en lokale pers heeft lucht gekregen van het voornemen van de boeren om naar de gemeente Barneveld te komen. Vanuit de gemeente wordt bevestigd dat er over dit voornemen en de eventuele opties is gesproken. De gemeente kijkt, zoals bij ieder aanvraag of melding, in eerste instantie naar wat mogelijk is en wijst de aanvraag niet per definitie af.

Vrijdag 17 juni
De melding voor de betoging is in behandeling genomen. De betoging omvat ook het rijden met de tractoren naar het terrein. De burgemeester kan een melding al dan niet accepteren op grond van de openbare orde en veiligheid. Ook kan hij randvoorwaarden stellen aan de betoging.
In een persoonlijk gesprek met Henk Bleker als vertegenwoordiger van de organisatie uit de burgemeester zijn zorgen ten aanzien van de verwachte aantallen mensen en voertuigen. Voor het houden van een demonstratie stelt de burgemeester als voorwaarde dat er uiterlijk maandagochtend 20 juni om 09.00 uur uitgewerkte plannen liggen voor de randvoorwaarden op het gebied van de verkeersveiligheid en de veiligheid in het algemeen. Na weging van deze plannen, zal de burgemeester een besluit nemen om de demonstratie al dan niet toe te staan.

In een persbericht en met een memo aan de raad licht de burgemeester dit proces toe en wordt op hoofdlijnen gecommuniceerd over de randvoorwaarden.

Zaterdag 18 juni
Een team van de gemeente en politie gaat op locatie in gesprek met de terreineigenaar en beoordeelt de locatie ter plekke. Ook de boa's leggen contact.

Maandag 20 juni
De organisatie dient op maandag 20 juni een uitgewerkt plan in. Dit plan wordt in breed verband getoetst op openbare orde en (verkeers)veiligheid en besproken in de driehoek (burgemeester, politie en justitie). Het plan voldoet aan de door de gemeente gestelde randvoorwaarden. Hiermee is er geen grond om de betoging te verbieden. De burgemeester besluit de demonstratie toe te staan. Hij spreekt daarbij wel nadrukkelijk zijn zorg uit over de impact van de toeloop naar de gemeente omdat de lokale infrastructuur beperkt is en de kans bestaat dat een groot gebied vast komt te staan.

Het besluit van de burgemeester - met daarbij de zorg over de impact van de toeloop - wordt via een statement aan de pers en via de gemeentelijke kanalen gecommuniceerd. Dit genereert veel aandacht in de lokale en landelijke media. Plaatselijke Belang Stroe wordt geïnformeerd over het besluit.
.
Dinsdag 21 juni
Op dinsdag gaat de burgemeester samen met de politie in gesprek met vertegenwoordigers van de acht organiserende landbouworganisaties. Tijdens dit gesprek blijkt dat de deelnemende boerenorganisaties zich voor deze gelegenheid hebben verenigd om gezamenlijk hun diepe zorg over de toekomst te uiten. Door de massaliteit van de demonstratie willen zij het signaal geven dat de grens voor de agrarische sector is bereikt. De burgemeester maakt opnieuw zijn zorgen kenbaar gemaakt over de verantwoordelijkheden die rusten op de schouders van deze organisaties en de boer die zijn terrein beschikbaar stelt.

Ondertussen wordt vanuit de gemeentelijke organisatie de demonstratie verder voorbereid. De focus van de gemeente Barneveld ligt daarbij op twee aspecten:

- Zoveel mogelijk borgen van de verkeersveiligheid door middel van het uitwerken van een verkeersplan met partners (provincie en Rijkswaterstaat) en de organisatoren.
- Handhaving openbare orde en veiligheid rondom het particuliere terrein en de directe omgeving.
- Zoveel mogelijk beperken van de impact op onze inwoners en ondernemers.

Op grond van de APV stelt het college een alcoholverbod in voor de kern Stroe en het omliggende buitengebied in voor woensdag 22 juni. Dit alcoholverbod wordt ondersteund door de organisatie.
De gemeente werkt samen de landelijke overheid, de veiligheidsregio, de Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden (SGBO) en de Provincie Gelderland om de verkeerscongestie te monitoren en waar mogelijk de gevolgen ervan te beperken met behulp van het verkeersplan. Ook voor de communicatie worden lijnen gelegd met o.a. buurgemeenten, Rijkswaterstaat, provincie Gelderland, politie en VGGM.
Vanaf dinsdagmiddag wordt het terrein door de organisatoren steeds verder ingericht en arriveren de eerste deelnemers en ook media in Stroe.
Dinsdagavond bezoeken burgemeester en medewerkers het terrein om een indruk te hebben van de omgeving.
Om de demonstratie ook op afstand te kunnen laten volgen, faciliteert de organisatie een livestream. De burgemeester heeft aangedrongen op inzet van deze voorziening, vanwege de verwachte drukte en warmte.
Het is inmiddels duidelijk dat de omgeving van Stroe op woensdag beperkt bereikbaar zal zijn. Er wordt hard gewerkt aan de mogelijkheden voor de inzet van hulpdiensten bij noodgevallen. Centraal staat het inrichten van calamiteitenroute uit het verkeersplan. Deze is tijdens de betoging ook steeds opengebleven.

We zetten informeren de belangrijkste doelgroepen in onze gemeente die geraakt worden door de impact van de demonstratie. Er gaan mailings uit naar onder andere onderwijs, kinderopvang, zorginstellingen, ondernemersverenigingen en welzijnsorganisaties. Voor Stroe maken we een huis-aan-huisbrief die in de dorpskern wordt bezorgd. De centrale oproep is om niet de weg op te gaan als het niet nodig is. Vanwege de tijdsdruk is het helaas niet mogelijk de brief ook in het buitengebied te bezorgen. De eigenaar van het terrein heeft de direct omwonenden geïnformeerd.
We richten op onze eigen website een webpagina in als centraal punt voor alle relevante gemeentelijke informatie over de demonstratie. Ook de documenten rondom de besluitvorming en het verkeersplan worden op deze pagina gepubliceerd.
De raad wordt door de burgemeester geïnformeerd over de laatste stand van zaken met betrekking tot de voorbereidingen.

Woensdag 22 juni
In Arnhem, in het Hulpverleningscentrum aan de Nijkerkerweg en in het gemeentehuis is de hele dag inzet paraat om ondersteuning te verlenen en op te schalen wanneer dit noodzakelijk blijkt. De lokale driehoek is de hele dag actief vanuit het gemeentehuis. Er zijn twee loco-burgemeesters aanwezig. Tijdens de demonstratie wordt het terrein met inzet van drones van de politie gemonitord. Boa’s en wijkagenten zijn in alle vroegte ter plaatse in Stroe. Om 6.00 uur verzamelen de driehoek en de betrokken ambtelijke teams zich in het gemeentehuis voor een eerste briefing.

De driehoek komt gedurende de dag regelmatig samen om het verloop te bespreken en waar nodig besluiten te nemen aan de hand van de BOB-structuur (Beeldvorming, Oordeelsvorming, Besluitvorming).
De schattingen van het uiteindelijke aantal deelnemers aan de demonstratie variëren van 30.000 tot 60.000. Ondanks het grote aantal vinden er geen incidenten plaats en hoeft er geen grootschalige inzet door politie of ME gepleegd te worden. De handhaving en toezicht ter plaatse worden grotendeels door de gemeentelijke boa's, wijkagenten en verkeersregelaars geregeld.
Zoals verwacht ontstaat er wel grote verkeersdrukte in aanloop naar de demonstratie. In de middag doet de gemeente daarom een oproep niet meer Stroe af te reizen.
De sfeer blijft gedurende de demonstratie ontspannen, al speelt de hitte sommige aanwezigen parten. Waar nodig worden de hulpdiensten gecoördineerd ingezet.
Door de gemeente, politie en de organisatie wordt extra water beschikbaar gesteld op het terrein en op de toegangswegen.
Op advies van de burgemeester besluit de organisatie het verlate programma in te korten vanwege de warmte. De uitstroom vanaf het terrein wordt gedoseerd via de N310 en verloopt goed. Wel begeven zich weer tractoren op de snelweg. Op de A30 bij Ede vindt een zwaar ongeval plaats waarbij een tractor met drie inzittenden is betrokken.
In Stroe hebben zich geen grote incidenten voorgedaan rondom de demonstratie. Het terrein en de directe omgeving worden na afloop door de organisatie netjes achtergelaten.

Communicatie maakt vanaf 07.00 uur ieder uur omgevingsanalyses om de informatiebehoefte in kaart te brengen. Deze worden gedeeld met de driehoek en regionaal. Er zijn veel persvragen. Beschikbare informatie over bereikbaarheid en oproepen worden gedeeld via de gemeentelijke kanalen en snel opgepikt in de media. Vanuit de VGGM werkt een communicatieadviseur ter plekke als schakel tussen het gemeentelijke team en het ROT. Er is voortdurend afstemming met buurgemeenten, provincie en hulpdiensten.

Na afloop brengt de gemeente Barneveld een persbericht uit over het verloop van de demonstratie. Lokale media blikken donderdag 23 juni met de burgemeester uitgebreider terug op de demonstratie.

Maandag 27 juni
De gemeente, politie, organisatoren en de terreineigenaar evalueren de demonstratie. Naast het benoemen van de goede samenwerking worden er leerpunten gesignaleerd, zoals de onverwachte deelname van een groot aantal vrachtauto's, problemen met de technische verbindingen vanaf het terrein en de grote druk door de geringe voorbereidingstijd.

Woensdag 29 juni
De betrokken organisaties evalueren samen het verloop van de demonstratie, de interne processen en de samenwerking tussen betrokken instanties en organisaties.
Aanwezig zijn vertegenwoordigers van de gemeentelijke teams Bor, Vastgoed en Infrastructuur, Communicatie en Veiligheid.
Deelnemende externe partners zijn politie, Openbaar Ministerie, Veiligheidsregio Gelderland Midden (Geneeskundig, Bevolkingszorg, Brandweer en GHOR), Provincie, Rijkswaterstaat, Koninklijke Marechaussee, gemeente Ede.
Tijdens dit overleg inventariseren alle partijen zowel positieve punten als aandachtspunten. Op basis daarvan zijn adviezen geformuleerd voor een volgende manifestatie of demonstratie van vergelijkbare grootte.
Deze evaluatie is bedoeld voor intern gebruik. De belangrijkste adviezen zijn:

- Zet in op een multi-crisiscoördinator vanuit de VGGM bij dit soort grootschalige activiteiten om goede coördinatie mogelijk te maken.
- Zorg voor goede (telefoon) verbindingen vanaf de locatie van de betoging, eventueel door een vaste lijn beschikbaar te maken.
- Sta geen of een maximaal aantal vrachtwagens toestaan aan de hand van beschikbare parkeerterreinen
- Zorg dat alle betrokken partijen vanaf het begin aan kunnen sluiten bij de voorbereidingen.

Terugblik burgemeester

Met waardering heb ik gezien hoe onze medewerkers, ketenpartners en organisatoren zich hebben ingezet om een manifestatie van deze grootte veilig te kunnen huisvesten.
Ik zie terug op een goede samenwerking met de organisatoren en de eigenaar van het terrein. Dit geldt ook voor de gewaardeerde betrokkenheid van samenwerkende instanties, waaronder de Veiligheidsregio Gelderland-Midden en de politie.
De impact van deze demonstratie op de lokale infrastructuur was groot. Ik ben onder de indruk van de loyaliteit en flexibiliteit van vele inwoners, ondernemers en in het bijzonder die van het dorp Stroe.
Ook de gevolgen voor het verkeer in de wijde omgeving waren groot. Dit is een aandachtspunt waar een volgende keer nog meer rekening mee gehouden zou moeten worden. Ook de aanwezigheid van een onverwacht groot aandeel vrachtwagens bleek een knelpunt in relatie tot de ligging van het terrein.
Al met al kijk ik terug op een dag die we met enige zorg tegemoet zijn getreden, maar die uiteindelijk goed is verlopen. Bijzondere waardering voor de inzet van onze gemeentelijke medewerkers, de wijkagenten en de boa’s is daarbij op zijn plaats.

Jan Luteijn
Burgemeester